

Vrána šedá (*Corvus cornix*) v zimním hejnu havranů polních (*Corvus frugilegus*) a kavek obecných (*Corvus monedula*)

A Hooded Crow (Corvus cornix) in a winter flock of Rooks (Corvus frugilegus) and Jackdaws (Corvus monedula)

Světлана Vránová

AOPK ČR, stf. Pardubice, Jiráskova 1665, 530 02 Pardubice; e-mail: sve.crow.crow@volny.cz

Krkavcovití ptáci se v mimohnízdním období sdružují do větších či menších hejn, s výjimkou havranů a kavek se však většinou jedná o hejna jednodruhová. Havrani s kavkami vytvářejí skutečná společná hejna s těsnými vzájemnými sociálními vazbami, kdy oba druhy společně sbírají potravu, nocují, reagují jeden na druhého a absolvují složité každodenní přelety z nocoviště za potravou (WINIECKI 2005). Různé druhy krkavcovitých se běžně setkávají při sběru potravy, v některých případech i na nocovištích (vlastní pozorování, G. Čamlík *in litt.*). Přesto v těchto případech většinou nelze mluvit o smíšeném hejnu několika druhů. Setká-li se hejno kavek a havranů při sběru potravy např. se strakami obecnými (*Pica pica*), mohou se sice ptáci vzájemně promísit a na pohled tvořit jeden celek, přesto se v tomto případě ale o společné hejno nejedná. Pokud tyto ptáky vyplašíme, oddělí se straky od havranů a kavek a odletí zvlášť (VRÁNOVÁ 2004). Na území města Pardubic se již mnoho let nachází zimní nocoviště havranů polních (*Corvus frugilegus*) a kavek obecných (*Corvus monedula*; KALOUSKOVÁ 1998). Po celé zimní období je proto ve městě možné na vhodných travnatých plochách zastihnout skupiny havranů a kavek sbírajících potravu. V tomto článku popisují opakované pozorování jedné vrány šedé sbírající potravu společně s havrany polními a kavkami obecnými.

Dne 3.1.2007 jsem na břehu Labe přímo v Pardubicích (kvadrát 5096, 50°02'N 15°45'E, nadmořská výška 216 m) pozorovala v hejnu několika desítek havranů polních a kavek obecných jednu vránu šedou (*Corvus cornix*). Vrána byla viditelně pevnou součástí tohoto hejna, pohybovala se spolu s ním a nakonec s ním odletěla. V následující zimě jsem téměř na stejném místě opět pozorovala několik desítek havranů a kavek s jednou vránou šedou, tentokrát opakovaně. První pozorování bylo 20.11.2007, další pak 3.1., 15.1., 24.1. a 6.2.2008. Hejno havranů s vránou jsem pozorovala pokaždé na břehu Labe, místa jednotlivých pozorování jsou od sebe vzdálena 100–500 m.

Vrány šedé přezimují jednotlivě nebo vytvářejí hejna o několika desítkách, místy až několika stovkách exemplářů. Ve starší české literatuře jsou popsány případy společných hejn nebo zimních nocovišť vran a havranů a kavek (BAUM 1955, JIRSÍK 1955, VRBKA 1946, ZÁBORSKÝ 1846). V pozdější české literatuře podobné zmínky chybí, shromáždila jsem ovšem četná nepublikovaná pozorování: Společná hejna kavek obecných, havranů polních, vran šedých i vran černých (*Corvus corone*) pozoroval při sběru potravy na poli např. začátkem listopadu 2007 na Havlíčkobrodsku V. Hlaváč (*in litt.*). V Bratislavě hnízdí vrány podél řeky přímo na území města a jako nocoviště

využívají stejné porosty jako havrani a kavky, drží se však pospolu, opodál od havranů. Stejně tak při společných přeletích s havrany na nocoviště létají vrány pospolu a drží se níže, pod hejnem havranů a kavek. Vzájemně promíchané letící hejno havranů, kavek a vran bývá zde pozorováno pouze zřídka (G. Čamlík *in litt.*). Společné nocoviště vran šedých a havranů zjistil rovněž D. Horal (*in litt.*) na soutoku Moravy a Dyje, kde 12.10.2001 nocovalo asi 60 havranů společně s přibližně 40 vranami šedými a 4.11.2001 zde nocovalo přibližně 125 ptáků, přičemž vrány byly v převaze (odhadem vrány tvořily 2/3–3/4 hejna a havrani 1/4–1/3 hejna). V polských městech byla pozorování smíšených hejn těchto tří druhů daleko častější. Jedná se přitom jak o pohnízdni malá společná hejna (P. Tryjanowski *in litt.*, M. Stój *in litt.*), tak o společná zimní nocoviště a smíšená zimní hejna. Smíšená hejna jsou tvořena mnoha desítkami až stovkami vran, vmíšenými do několikatisícových hejn havranů a kavek (ZDUNIAK 2005).

Pozorování vrány šedé v hejnu havranů a kavek tedy nepatří k pozorováním výjimečným, ale přesto v českých podmínkách není nijak běžné. Za zajímavý navíc považují fakt, že v tomto případě se nejednalo o dočasné spojení dvou hejn, ale o začlenění osamocенého jedince vrány do většího hejna havranů a kavek, které trvalo po celé zimní období.

Souhrn

Dne 3.1.2007 a v zimě 2007/2008 byl v Pardubicích opakovaně pozorován 1 ex. vrány šedé (*Corvus cornix*) v zimním hejnu havranů polních (*Corvus frugilegus*) a kavek obecných (*Corvus monedula*). Vrána byla pevnou součástí hejna po celé zimní období.

Summary

On 3 January 2007 and throughout the winter 2007/2008 in Pardubice (50°02'N 15°45'E, 177 m a.s.l.) one Hooded Crow (*Corvus cornix*) was repeatedly observed in a winter flock of Rooks (*Corvus frugilegus*) and Jackdaws (*Corvus monedula*). The crow was firmly integrated into the flock during the entire winter period.

Literatura

- BAUM J. 1955: Ptactvo Velké Prahy. *Orbis, Praha*.
- KALOUSKOVÁ N. 1998: Havran polní (*Corvus frugilegus*) a jeho zimování v okrese Pardubice v sezóně 1997/98. *Panurus* 9: 93–98.
- JIRSÍK J. 1955: Naši pěvci, část I. *ČSAV, Praha*.
- VRÁNOVÁ S. 2004: Meziidruhové vztahy kavky obecné (*Corvus monedula*). *Panurus* 12: 4–6.
- VRBKA J. 1946: Ohromné množství vran šedých (*Corvus cornix* L.). *Československý ornitholog* 5: 59–60.
- WINIECKI A. 2005: Występowanie kawki *Corvus monedula*, wrony siwej *Corvus cornix*, sroki *Pica pica*, sójki *Garrulus glandarius* i kruka *Corvus corax* w Poznaniu w okresie pozalęgowym. In: Jerzak L., Brendan P. K. & Tryjanowski P. (eds) 2005: Ptaki krukowate Polski. *Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań*.
- ZÁBORSKÝ B. 1846: Malý Brehm, svazek II. Ptáci. *Nakladatelství I. L. Kober Praha*.
- ZDUNIAK P. 2005: Wrona siwa *Corvus cornix* w Polsce – stan wiedzy i perspektywy badań. In: Jerzak L., Brendan P. K. & Tryjanowski P. (eds) 2005: Ptaki krukowate Polski. *Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań*.